

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ СКЛАДОВОЇ ЛОГІСТИЧНОГО ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАНЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Виокремлена роль транспорту в логістичному ланцюзі постачань. Охарактеризований процес транспортного обслуговування логістичних ланцюгів та запропоновані заходи його покращення.

Ключові слова: логістика, ланцюг, транспорт, перевезення, витрати.

Abstract

The role of transport in the supply chain was highlighted. The process of transportation of logistic chains was offered and measures to improve it were proposed.

Keywords: logistics, chain, transport, transportation, expenses.

Вступ

Зростання обсягів виробництва і світової торгівлі та зміна парадигми розміщення виробництва вплинули на збільшення кількості переміщень товарів і відповідно зростання товарної маси в процесі обігу. Наведені фактори визначили актуальність логістики і важливу роль транспорту в глобальній логістичній системі. Для збереження та подальшого посилення своєї конкурентоспроможності, сучасному транспортному підприємству необхідно постійно покращувати процес переміщення матеріальних потоків. У вирішенні наведеної і багатьох інших логістичних задач повинні брати участь різні підприємства, які забезпечують товарорух (постачальники, виробничі, транспортно-експедиційні та торговельні) створюючи ланцюги поставок. Застосування різними суб'єктами господарювання технології управління ланцюгами постачань дозволить забезпечити збільшення швидкості переміщення вантажів, підвищення якості, надійності й безпечності перевезень за рахунок спільної економічної, соціальної й технічної інтеграції їх учасників. Конкурентоспроможні ланцюги постачань сприяють розвитку транспорту, торгівлі та економіки держави в цілому.

В економічно розвинених країнах за десятирічний розвиток науки логістики та подальше формування концепції управління ланцюгами постачань, транспортна ланка залишається найбільш проблемною [1].

Метою роботи є аналіз особливостей процесу транспортування в ланцюгах постачань та визначення напрямів його покращення.

Результати дослідження

На початковому етапі свого розвитку, логістика займалася таким об'єктом як склад готової продукції при виробництві, а саме організацією його роботи. З часом в логістичну систему підприємства інтегрував й склад сировини при виробництві. Транспорт почав забезпечувати роботу всієї постачальницько – збутової діяльності з урахуванням складської інфраструктури підприємства. Наступний етап передбачає вихід логістики за межі підприємства і включення в логістичний простір постачальників й торгових посередників різних рівнів [2]. Останній етап інтегрує в логістичну систему виробництво в тому числі з точки зору його раціонального розміщення. Отже, автомобільний транспорт на різних етапах формування логістичного простору відіграє ключову роль.

Наприкінці XX сторіччя процеси глобалізації і інтернаціоналізації обумовили бурхливий розвиток концепції управління ланцюгами поставок SCM (Supply Chain Management) в США, Європі і Японії. Вона передбачає ефективну побудову міжорганізаційних зв'язків і управління ними за принципами системності, взаємозв'язку та взаємозалежності бізнес-партнерів у рамках ланцюга поставок [3]. SCM поєднує ключові бізнес-процеси на протязі усього життєвого циклу продукту: від

зародження ідеї до побудови конструкції, виробництво, розподіл, продаж, післяпродажне обслуговування й знову повторення циклу виробництва продукту відповідно до нових запитів покупців. Як заявив відомий американський вчений М.Christopher: «Конкурують не компанії, а ланцюги поставок» [4]. Посилення співробітництва організацій, що входять у ланцюг поставок, стає однією з головних тенденцій сучасного бізнесу. Ланцюг поставок – це глобальна мережа, яка перетворює вихідну сировину в продукти і послуги, необхідні кінцевому споживачеві, керуючи потоками інформації, матеріальних цінностей та грошових коштів.

Дослідники виділяють шість основних областей, на яких фокусується увага управління ланцюгами поставок: виробництво, поставки, місце розташування, запаси, транспортування, інформація [5]. Одним з важливих елементів ланцюга поставок є транспорт, який охоплює весь ланцюг безпосередньо від видобутку сировини до кінцевого споживача (рисунок 1).

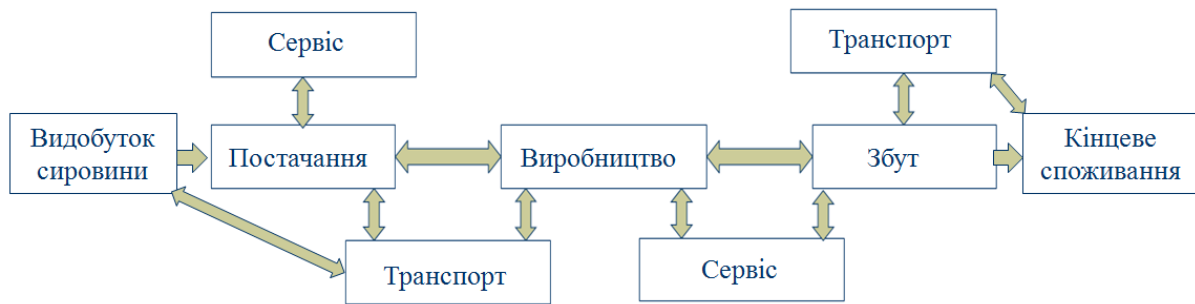

Рисунок 1 – Структурна схема логістичного ланцюга

Витрати на транспортування, як правило, формують найбільш значну частину витрат і становлять від однієї до двох третин бюджету логістики. Логістичні витрати на транспортування продукції в міжнародних ланцюгах постачань у середньому на 15% вище ніж при реалізації продукції усередині країни. Це пов'язане, насамперед, з митними витратами, більш складним і дорогим перевезенням, наявністю великої кількості посередників, без яких складно організувати доставку, підвищеними вимогами до логістичного сервісу, більш високою кваліфікацією перевізників тощо [6].

Отже, транспорт відіграє значну роль у структурі логістичних витрат при керуванні ланцюгами поставок на національному та міжнародному рівнях. До основних завдань транспортного забезпечення міжнародних ланцюгів поставок відносяться наступні:

- вибір транспортно-технологічної схеми доставки;
- вибір перевізника (транспортно-експедиційного підприємства), який має відповідні тип та кількість транспортних засобів;
- узгодження транспортного процесу з роботою складу;
- розміщення вантажів усередині транспортного засобу;
- маршрутизація перевезень і контроль руху вантажу в шляху;
- забезпечення схоронності вантажу під час переміщення;
- спільне планування функціонування різних видів транспорту у випадку мультимодальних перевезень.

Процес переміщення матеріальних потоків у ланцюгах поставок неоднорідний та складається із сукупності тісно зв'язаних елементів. Перевезення автомобільним транспортом у ланцюзі постачань змінюються за часом (від декількох хвилин до днів) та простором (від декількох кілометрів до тисяч кілометрів). У процесі перевезення окрім переміщення з вантажем здійснюються наступні логістичні операції: консолідація, розукрупнення, видача одержувачеві тощо. Усе це обумовлює необхідність безперервного й ефективного управління транспортним потоком, включаючи планування перевезень, їх раціоналізацію з виключенням зайвих пробігів, зустрічних і повторних перевезень.

При плануванні й організації процесу перевезення вантажу в ланцюгах постачань важливу роль відіграє вибір рухомого складу та маршрутів руху транспорту. Основними критеріями раціонального маршруту є час і собівартість доставки вантажу, а також надійність транспортування. Вибір рухомого складу для перевезення залежить від обсягу вантажопотоку та виду вантажу.

Аналіз інформаційних джерел визначив наступні головні проблеми транспортного обслуговування в ланцюгах постачань:

- низька якість;
- значущий період попереднього терміну експлуатації транспорту;
- недостатня інформаційна підтримка перевезень;
- недовантаження рухомого складу;
- складність страхування вантажу і транспортних засобів;
- складності організації взаємодії декількох видів транспорту.

Для подальшого вдосконалення процесу транспортування в логістичних ланцюгах з урахуванням Європейської спрямованості України, необхідно реалізувати наступні заходи:

- участь України в розробці загальної стратегії розвитку мережі міжнародних транспортних коридорів, в рамках формування нових транзитних магістралей континентального значення, оснащення транспортних коридорів достатньою мережею комплексів, об'єктів, пунктів транспортного й автотранспортного сервісу;
- подальший розвиток логістичних технологій, інформаційних систем, всієї інфраструктури транзитних перевезень в цілях прискорення доставки транзитних вантажів, забезпечення гарантій їх збереження, загального підвищення якості сервісу;
- удосконалення нормативно-правової бази з інтермодальних та мультимодальних перевезень;
- підвищення рівня технічної взаємодії між різними видами транспорту під час здійснення міжнародних перевезень;
- збільшення переліку логістичних послуг.

Висновки

Встановлено, що більш якісне перевезення матеріальних потоків досягається в раціонально інтегрованих логістичних ланцюгах постачань за рахунок ефекту синергії. Особливістю роботи транспорту в сучасному конкурентному середовищі є розширення спектра його діяльності й підвищення сервісного обслуговування користувача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Владимиров С.А. Об основных направлениях развития мировой транспортной системы и логистики // Вестник транспорта. 2016. № 2.
2. Логистика. Практикум: учебное пособие для студентов учреждений высшего образования по экономическим специальностям / [И.И. Полещук и др.]; под ред. И.И. Полещук. - 2-е изд. - Минск: БГЭУ, 2014. - 362 с.
3. Difference between Logistics & Supply Chain [Електронний ресурс]/ P.A. Crosby // All experts questions and answers. – 01.14.2008. – Режим доступу: <http://en.allexperts.com/q/Logistics-Supply-Chain-2414/2008/1/Difference-Logistics-Supply-Chain.htm>.
4. Кристофер М. Логистика и управление цепочками поставок. С-Пб.: Питер, 2004.
5. Пруненко Д. О. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління ланцюгом постачань» / Д. О. Пруненко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 140 с.
6. Проценко О.Д., Проценко И.О. Логистика и управление цепями поставок – взгляд в будущее: макроэкономический аспект. М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2012.

Макарова Тамара Володимирівна, канд. екон. наук, доцент кафедри автомобілів і транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tomamakarova@ukr.net;

Терентієв Юрій Михайлович — студент групи ІТТ-16мс, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця;

Makarova Tamara V., Ph.D., associate professor of automobiles and transportation management department, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: tomamakarova@ukr.net;

Terentyev Yuriy M., student group ІТТ-16ms, Faculty Machine Building and Transport, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia.